

Motion till riksdagen 2010/11:So348

av **Fredrick Federley (C)**

Förändring av lagen om fastställelse av könstillhörighet i vissa fall

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vård för transpersoner och förändring av lagen (1972:119) om fastställelse av könstillhörighet i vissa fall.

Bakgrund

Transsexualism klassificeras inom vården som ett psykiatriskt sjukdomstillstånd. Behandlingen av transsexuella patienter omfattas därmed av den allmänna sjukförsäkringen och vården av transsexuella lyder under samma lagar som annan vård.

I lagen om fastställelse av könstillhörighet i vissa fall (1972:119) regleras hur det juridiska könsbytet ska gå till och under vilka förutsättningar könskorrigeringar operationer av yttre och inre genitalier får ske. Den reglerar däremot inte annan vård av transsexuella. Av ”lagen om fastställelse...” framgår att det är den sökande själv som ansöker och att fastställelse endast får meddelas personer som är svenska medborgare, ogifta, över 18 år och steriliserade eller av annan orsak saknar fortplantningsförmåga.

Socialstyrelsen presenterade tidigare i år en utredning med förslag till flera ändringar av ”lagen om fastställelse...”. Utredningen tillkom på myndighetens eget initiativ eftersom man uppmärksammat det stora behovet av en översyn av såväl vården som den 38 år gamla lagen. Det är nu dags att regeringen gör Socialstyrelsens förslag till verklighet.

I Sverige anser vi att alla ska kunna få den vård de behöver för att kunna leva ett så friskt liv som möjligt. Detta borde också gälla för alla transpersoner som anser sig ha behov av vård – men hittills har så inte varit fallet. I praktiken har endast de personer som fått diagnosen transsexualism kunnat få tillgång till vård, och personer som till exempel har önskat mindre ingrepp,

Fel! Okänt namn på

som exempelvis ett kirurgiskt avlägsnande av bröstet, men inga ytterligare åtgärder, har varit nekade detta. Socialstyrelsen föreslår nu att transpersoner skall kunna få hormonbehandling utan tvång på ingrepp i könsorganen. Man framhåller vidare att diagnosen transsexualism inte ska vara avgörande för huruvida en vårdsökande transperson ska få vård eller ej. Även personer som har ospecificerad könsidentitetsstörning och som inte önskar fullständig könskorrigering måste omfattas av vård i de fall de önskar detta.

Vidare föreslår Socialstyrelsen att kravet om sterilisering och det därmed förknippade förbudet mot att spara könsceller avskaffas. Transpersoner ska i likhet med alla andra svenskar ha rätt till möjligheten till föräldraskap och egna biologiska barn. Att det i svensk lag finns kvar ett krav på sterilisering mot en människas vilja är ytterst anmärkningsvärt.

I det förslag till förändringen av "lagen om fastställelse..." som Socialstyrelsen lägger fram stryks kravet på att vara ogift. Likaså avskaffas kravet på svenskt medborgarskap och ersätt med "svensk medborgare och utländsk medborgare som sedan minst ett år är bosatt i Sverige".

Vården för transsexuella och andra transpersoner ser ytterst olika ut i landet, såväl vad gäller kvalitet, tillgång som utförande. Socialstyrelsen föreslår att vården förändras så att transpersoner i hela landet tillförsäkras en vård på lika villkor. I förslaget finns dels förslag om att väsentligt öka kunskapen om transpersoners olika vårdbehov hos sjukvården i stort samtidigt som man vill höja kvaliteten hos de sex befintliga utredningsteam som idag finns i Lund, Alingsås, Stockholm, Linköping, Uppsala och Umeå.

Utredningen föreslår också att vården av vuxna transpersoner koncentreras till tre till fem team som får rejält utökade resurser och att vården av unga transpersoner koncentreras till två specialisterheter. I varje landsting bör det finnas specialistresurser för såväl vuxna som inom barnpsykiatri för att på så sätt undvika de missar och långa väntetider som i dag finns inom öppenvårdspsykiatri.

Socialstyrelsens förslag för förändringar av vården för transpersoner och förändringar av "lagen om fastställelse..." skulle förbättra situationen för transpersoner i Sverige radikalt. Därför bör de bli verklighet snarast. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Stockholm den 25 oktober 2010

Fredrick Federley (C)